

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Post'a Doinieca 9/21 aug.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni; ca premiu se dau tablouri pompóse. La fia-care numeru se alatura o cola de romanu.</p>	<p>Pretilulu pentru Austri'a pe jul.—dec. 5 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.—dec. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 32.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a sierpelui Nr. 2, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu VI. 1870</p>
--	--	---	--------------------	---	--	-------------------------------

Salii si Mamuralia.

Salii, preoti saltatori, eráu dóue colegie de preoti. Unii se numiáu „salii palatini“, altii „salii colini“ séu „quirinali“, numiti de la muntii cu asemene numiri in Rom'a.

Salii palatini sunt introdusi de regele Num Pompiliu. Traditiunea spune, cumcâ pe timpulu regelui a fostu o ciuma, si din ceriu a caditu o ancila, scutu, si s'a aflatu in palatiu. Regele a cerutu atunci svatu de la nimf'a Egeri'a, si acést'a i-a respunsu, câ ancil'a trebuie bine pastrata, câ-ci e pemnu pentru inctarea ciumei si Domnirea romaniloru. Num'a, ca sê póta pastrá ancil'a, a demandatu maistrului Mamuriu, de i-a facutu inca 11 asemeni, si acést'a asiá de bine le-a nimeritu, incâtu nu s'a cunoscutu cea din ceriu intre ele. Pentru pazirea acestoru 12 ancile, Num'a a fundatu colegiulu saliloru din 12 preoti, si l'a pusu pe muntele palatinu, si pentru acést'a se numescu „salii palatini.“*)

Salii colini, sunt introdusi de regele belicosu Tullu Hostiliu. O traditiune spune, câ pentru ciuma, si alt'a, ce se primesce de mai

credibila, pentru câ Tullu Hostiliu in ór'a infricosiata, candu a vediutu pe Mettu din Alb'a se alaturá in lupta câtra inimicii sei, a facutu votu câtra Marte pentru introducerea unoru asemeni salii. Tullu, reportandu viitoria, a introdusu salii si i-a pusu pe „Collis Quirinalis“*)

Salii palatini se dícu de origine latina, éra cei colini, de origine sabina, si sunt introdusi in onórea lui Marte.

Nu numai statulu romanu vechiu, ci si alte state vecine, precum Alb'a, Tusculu, Tiburn, inca aveau colegie de salii, si asiá, institutiunea erá latíta peste tóta Itali'a vechia.

Acesti salii, trebuiá sê fia de conditiunea patriciloru, si nu orfani. — Barbati renumiti, ca si P. Scipione si Antoninu filosofulu, se sentiau onorati pentru câ apartineau ca membri acestui colegiu.

Vestmentulu saliloru erá o tunica pistri-tia, peste care se incegea pre langa peptu cu unu brêu latu de metalu si de a supr'a portá

*) Jerviu (Aen. VIII. 285) díce cumca Morrius regele veicntiloru ar fi fostu fundatoriulu saliloru palatini. Morriu ar fi identicu cu Mamuriu.

*) Salii colini, s'au dísu si „salii Pallorii“ de la pallor (paleditate) si „Pavorii“ de la pavor (frica, tremurare) sotii lui Marte in bataia. Salii, se deduce din verbulu latinu „salio“ saltu, sariu; collini din collis, ce insémna culme, colnicu, dealu adeca salii din culme. De aci adi „calu-siari“ din „collis-salii.“

o toga prétesta, numita trabea, ca vestmentu de frunte, si sufulecata cu copcii dupa mod'a gabina.*) Pe capu avea apice (coifu ascútítu de metalu), la brêu inca o spada, in man'a drépta unu bâtiu de metalu in stang'a o ancila, in form'a unui 8. arabicu, descheatu la medilocu, acomodata ca prin curea sê atêrne de grumazu.**)

Salii au tienutu procesiuni de sacrificiu ce a fostu unu tauru de 6 ani sacrificatu de pontificele macsimu. Salii au sacrificatu cu acestu pontifice si in Regi'a, si ací eráu intru ajuto-riulu loru preutese saliarie, tocmita pe sîmbria si imbracate cu apice ca si salii. La o procesiune de sacrificiu, mergea unu barbatu, invelitu in pei gróse, representandu pe Mamuriu, si erá iertatu, ca fia-cine sê dee cu bêtie in elu.

Salii incepeau a se scoborí si a amblá prin Rom'a din 1 martiu, pana in 14 martiu sér'a. In dîlele aceste, ei cutrierau in tóte partile, pe la tóte sacrariile mai de frunte a cetâtii, in foru, la comitiu de capitoliu petreceau mai multu, cercetáu tóte altariile si templele, si in totu loculu saltau unu saltu de arme.

Salii in saltulu loru cantau cantece vechie, numite „axamenta si carmina saliaría.“ Compunerea versuriloru in limb'a cea vechia se atribuea lui Num'a Pompiliu, si mai tardîu nici invetiatiu nu le puteau esplicá si intielege bine. In aceste cantece se pomeniá Janu, Joe, Marte, si Minerv'a, si erá veneratiune fórté mare déca in cantece se pomenia si câte unu barbatu renumitu. In unele cantece a le saliloru se mai pomeniá pe rendu dieii aperiatori ai Romei, ca si in cantecele fratiloru arvali, dieii economiei.

Saltulu si canteculu saliloru erá acompaniatu de fluera.

Salii intre ei aveau trei mai mari. Unulu erá presaltatoriu (praecentor) si alu treile capulu (magister) loru. La saltu, mai multu se miscau picioréle decátu trupulu; miscârile erau

*) In resboiu inca mergea cu toga larga, dar ca sê nu fia spre pedeca, coltiulu togei, aruncatu peste umerulu stangu in forma de breu lu-legá pe langa trupu sub peptu, si ací lu-innodá; acest'a se chiamá „cinctus gabinus“ dupa mod'a gabiiloru, poporu vecinu.

**) Ancila, lat. ancile, unii lu-deducu din cuvintele vechie *anica-serva*, *anculare* a serví, altii din *ancidere* *adeca am-caedere*, a taiá, sepá. Se dîce cá sub 12 ancile se intielegu 12 lune a le anului, ce le-a introdusu Numa, pentru cá mai nainte eráu numai 10. Mart. erá si antái'a luna a anului.

placute, cu tactu rapede, stramutari si incoviatu-
ture, ce pretindeau taría si indatinare mare. Ei saltau acú-si la olalta, acú-si despartítii, si lo-
viau cu betiele in ancile.

Salii aveau servii lor, carii in timpu de pauza li tienea scuturile. L. Furiu Bibaculu ca si pretore a purtatu ancil'a tatalui seu, carele erá magistrulu colegiului, si feciorului i premergea lictorii, servii demnitáti sale.

Candu pentru o dî se incheiá saltulu si amblatulu, servii duceau ancilele pe ruda*) fara a fi iertatu a se atinge de ele -- la cortelu (mansiones) unde remaneau peste nópte, pe muntii Palatinu si Quirinalu, si ací in tóta sér'a aveau o cina fórté splendida incátu erá proverbiala.

In a 14-lea dî sér'a, ancilele se depuneau in sacrariile lor, ací se pastráu, si se scóteau numai la serbatórea armilustrului, séu candu preotulu fetialu a anunciatu resboiu, pentru cá acest'a veniá atunci in sacrariu, si intorcundu ancil'a pe urma lancea, strigá: „Marte! destépta-te!“

Ancilele eráu pemnele divine ale domnirii romaniloru.

Acestu colegiu a fostu inchinatu cu tóte simbólele sale dieului Marte, inse onorá si pe Joe, Quirinu, penati, si pe dieii aperiatori ai Romei, precum se aréta din cantecele lor.

In dîlele aceste, 1—14 martiu, se tienea si cursu cu cai pe campulu lui Marte. Dupa credinti'a saliloru, saltulu, canteculu si suncetulu de arme, sunt medilócele cele mai potinte pentru curatîrea religiósá. Procesiunea loru avea pentru cetate, ca si locuinti'a dieiloru si ómeniloru, acea insemnetate, ce avea procesiunea arvaliloru pentru campii. Salii in vestmentulu cetatieniloru si in armatura insemná, cá cetatea trebuia aperiata nu numai prin legi ci si prin arme. Salii au purtatu notitie despre cauzele religiunarie, si cartile lor se numiáu „libri saliorum.“

In alu 14-le martiu, ca diu'a din urma, a fostu serbatórea „Mamuralia“ in onórea lui Mamuriu, imitatoriulu ancilielor, si anume sub numele „Veturiu Mamuriu“ **) carele ar fi fostu unu sociu de alu lui Marte.

***) In colectiunile florentino este o pétra cioplita, pe carea se vedu servii cum ducu ancilele pe ruda. Unu banu de la „Gens Licinia“ inca aréta formele ancileloru si coifeloru.

**) Mamuriu (ba si Mamiliu) e sociu invingatoriu alu lui Marte. Cuventulu Veturiu unii lu-deducu din *Victula* = *Vitula* = *vitoria*, altii din „*Veterem memoriam*.“

Pe muntele Quirinalu, într'o strada Mamuri'a, aprópe de locuinti'a saliloru se aflá o statua de plumbu a lui Mamuriu. In acésta serbatóre salii cantáu cantece, in cari pomeniáu si pe Mamuriu.

At. M. Marienescu.

Hotiulu.

Birtasitia ochi de mura!
Ada-mi vinu si beutura,
Bendu-mi place se petrecu
Anii scurti, ce 'n viétia trecu.

Lasa beu pana'n prapasta,
Neci am prunci neci am nevésta,
D'asi morí, nu am pre nime
Cine-ar plange dupa mine!

N'audi mandra crâsimarésa ?
Ada vinu la hotiu pe mésa,
Câ-asia-i vieti'a hotiului,
Ca si frundi'a codrului:

Totu bea roue pana pica,
Si io totu vinu si horinca !!
— ... Mei lautare 'ncorda strun'a,
Si mi-dî fartate un'a

Romanésca si placuta,
Pan' la sufletu sê patrunda.
— „Lautariu! la hor'a ta,
„Vine-mi lacrima-a scapá,

„Dara nu potu, si de-mi vine,
„Câ-ci le-am storsu, tóte'n junime.
Lautariu! mai 'ncorda strun'a,
Câ-ti voiú díce si eu un'a :

„Fruudia verde, frundia lata,
Am avutu si eu odata,
O mandrutia, dulce nume,
Nu avea parchia 'n lume!

— Fruudia verde din carare
Nu scii mandra, la Rosale,
Cum amblam la voi in vale,

Pentru dragostele tale.
Si scii mandra, inca-atunci
Nu eram eu hotiu pe lunci;
Si-acea scii câ 'n veci nu beam,
Candu cu tine me iubiam,
Dara d'astadi inainte,
Pana 'n mine se va-aprinde,
Voiu totu be, câtu voiú custá,
Astadi tieni tu nunt'a ta !!!

Vasiliu Budescu.

Ultimele mominte ale unei monarchie.

— Episodu istoricu. —

(Continuare.)

Pré tardîu!...

La acésta óra, documentulu de abdîcere nu erá alta decâtu o fléndura de chartía fara pretiu, care nici nu ajunsese in manele maresialului Gérard, ci pe cale catra acest'a remase in manele republicanului Lagrange. Misiunea maresialului n'avù nici-unu efect. Revolutiunea avea de a invinge inca numai cea din urma pedeca pentru a intrá in Tuilerie, ea avea de a cuprinde inca numai Château d'Eau. — Ajunse pana la atât'a, ea nu mai ascultá de nimene, ea erá surda pentru toti; si acést'a asié a si trebuitu sê urmeze, câ-ci scrisu este: „cu blandétie si rugandu-se vorbiá odata; urechile vóstre surde o a constrinsu sê traduca rugárele sale in tresnete de tunuri.“

In palatu credeau mai toti, câ cuvintele documentului de abdîcere voru picurá ca oloi alinatoriu pe flacarile insurectiunii. Si regenti'a ducessei de Orleans o tieneau, cu tóta gelosí'a femeiesca, de pré naturala. Ea insa-si díse plangêndu: „Mare domnedieule! ce sarcina! Fara ajutoriu, fara radiemu... Nu me lasati, nu me paresiti...“

Erá la 12¹/₂ óre candu dlu Thiers merse la piati'a Carrousel spre a spune „amicului seu intimu“, dlui Bugeaud, cum s'a incurcatu lucrurile colo in susu. Soldatulu cu puterea de feru, si care pucine óre mai nainte scrisese micului seu amicu, câ ei doi „sunt chiamati a salvá monarchi'a“, urlá acum injurându: „Asié dar tóte s'au dusu dracului!“ Éra miculu amicu respunse: „Eh! ni-a fostu chiamatu pré tardîu.“

Ducele de Nemours vení a luá comand'a de la maresialu, la ce acest'a peste voia s'a in-voitu. Principele dede indata ordinu, ca trupele se paresésca piati'a Carrousel si sê se re-

traga in curtile Tuileríelor. Acést'a s'a si facutu, si peste pucinu portile de feru de la palatu se inchisera in urm'a trupeloru ce intrasera. Intr'aceea in coridóre si pe treptele de la palatu crá o miscare undulante: und'a emigratiunii sióreciloru incepuse a versá! Fric'a ce grassà in tóta poterea, facea pe domnii in uniforma si in fracuri de curte, pe dame in vestminte de metasa si mantile a iesí, si a strigá strigetulu de desperare: „Totu este perdutu!“

Chiar asié se rarise multímea si in cabinetulu regescu pecandu sosí scirea, câ misiunea maresialului Gérard n'a reesítu, si câ generalulu Lamoricière este arestatu de poporu. Si chiar in acestu momentu resunà unu tunetu de pusce in piati'a Carrousel: avantgard'a insurrectiunii ajunsese aici; ea vediuise trecându prin piatia vre-o câte-va carutie de curte pentru caletoria, cari pentru casu de fuga se aduceau din gradurile de pe strad'a St. Thomas du Louvre, si — indata a datu focu, a ucisu unu viziteu si mai multi cai, si a silitu carâle a se întórce la siopróne.

Acestu trasnetu de pusce fece ca princesele sê tipe vaiete de spaima. Louis-Filipu turburatu si in cea mai mare neodihna, se redica din fotoliulu seu. Dlu Cremieux afara-de-sine, cu vestmintele in cea mai mare disordine, intra in cabinetu: „N'aveti de a mai perde nici-unu minutu, Sire! Poporulu vine; e aci! Inca unu minutu, si poporulu e in Tuileríe!“ Regele nu mai dîce nici-unu cuventu, ci grabesce a-si deslegá ordulu de la peptu si sabi'a de la brâu; apoi si-desbraca uniform'a, trage pe sine cu ajutoriulu reginei unu vestmentu civilu, si cautandu si tremurandu balbutiesce: „Orologiulu meu? orologiulu meu? Ah! éca-te-lu! Na, luati acestu portfoliu! Dar, unde mi-sunt chiâile?“ Erá unu deliriu in miscarea si cuvintele betranului, dar nu deliriulu unui Lear, ci bine deliriulu unui banchiru banerotatu.

Princessele erumpu in plansete, si copíi familiei regesci stateau ametíti la spectacolulu ce nu-lu poteau cuprinde. Regin'a — precum ai spune o traditiune, care inse nu e autentica, câ-ci e indoiéla déca dlu Thiers a aflu de bine, a mai fi la acestu timpu presentu in cabinetulu regescu — regin'a, fi'a Carolinei de Neapole, nepot'a Mariei Theresiei, acésta femeia in care s'a intrunitu superbi'a lotringo-habsburgica cu orgoliulu burbonicu, ea sê nu fi potutu nici in ultimulu momentu alu reginatatiei sale a nu dá locu maníei si rancórei sale; ea cu buzele ce tremurau de furia sê fia

dîsu catra bietulu istoricu, care intr'adeveru erá fórte nevinovatu in resolutiunea de la fauru: Dta ne-ai ruinatu! Dta ai acitiatu si ai aprinsu patim'a poporului, a carei flacare batu acum si lovescu in tronul! Dta esti unu ingratu, si n'ai meritatu unu rege atâtu de bunu!“

Louis-Filipu in fracu negru si cu cilindru, luà regin'a la braci, si plecându dîce catra ducess'a de Orleans: „Elena, remaneti aci!“ Cu pelcarea lui dede semnu la fuga. Dintre membrii familiei i urmara ducele de Montpensier si socia-sa, o infanta de Spania, apoi ducess'a de Nemours cu copíi sei, si printiulu August de Saxen-Coburg cu socia-sa, princes'a Clementina. Vre-o câte-va dame de curte, vre-o câti-va adiutanti, oficiali si servitori terminau convoliulu, care cu ajutoriulu unui ductu suteraneu ce stá in legatura cu cabinetulu de lucru alu regelui pana pe sub pavilionulu de l'Horloge ajunsese in liberu in gradin'a de la Tuileríe, care erá góla si liniscita, pe candu din partea drépta sunáu si amerintiáu sunetele pusceloru.

La gur'a ductului suteraneu stá dlu Montalivet, care mai credintiosu domnului seu decâtu multi altii, dispusese dóce svadronu de curasiri sub comand'a generalului Regnauld spre a stá gat'a si a scuti fugit'a descoronatulu stapanu. Gardistii de la prim'a legiune, precum alti amici ai familiei regesci, domnii Lasteyrie, Scheffer si altii, inca se asociara procesiunii; care dealungulu gradinei pe atâtu de rapede se miscá, pe câtu potea sê mérga betranulu ex-rege, frantu in poterile fizice ca si in cele morale, si in care numai tari'a spirituala a muierei sale mai sustienca viéti'a spre a poté fugí. Erá o adeverala ingropatiune a monarchiei de iuliu!

Ducele de Montpensier mergea inainte cu dlu Cremieux; elu cautà din candu in candu inderetu si dîcea: „Grabesce din pasi, Sire!“ Oatra midi-loculu gradinei se impedeà calulu unui gardistu si cadit si calaretiu si calu.

„Seraculu tineru!“ dîce regin'a; ér Louis-Filipu: „Luati calulu dinaintea mea!“ Ajunsi la podulu care duce din gradina spre piati'a Concordia, stete, se 'ntórse catra dlu de Montalivet si-i dîce: „Esti convinsu, câ voi ajunge in securitate la Saint-Cloud?“

— Da, Sire.

Destronatulu trece peste podu si ajunge in piatia. Elu mergea totu cu capulu la pamentu; asié nu-i erá greu a vedé picaturele de sange, cu cari erá udata loculu pe unde calcá: acésta vedere inse l'a miscatu, l'a ingrozitu.

Dar piati'a Concordi'a nu erá atátu de pucinu poporala, precum fusese gradin'a de la Tuilerie. O multíme de curiosi mergeau in susu si in josu. Intre acesti-a si grupe de gardisti; ici si colo câte-unu pichetu de bluse cu puscele in mana, si cu feciele negre de fumulu pravului de pusca.

Procesiunea fugitiva esita; regele pare a fi cunoscutu; inbuldiél'a multímei cresce. O vóce din fugitivi striga: „Domniloru pardonati; gratia pentru regele!“

— O are; nu suntemu noi ucigători; dar iute mai departe si cará-ti-ve cu elu! — unu respunsu, care aflá o miie de echo: „Asié e, iute mai departe, si cará-ti-ve cu elu!“

Regin'a trase cu sine pe sociulu seu si ludsonse la capetulu obeliscului unde steteau trei cara de pasageri, rele cu câte-unu calu, chiar la loculu unde inainte de aceea cu vre-o câtuva timpu „La Sainte-Vierge Guillotine“, ca sê vorbimu in limb'a de atunci, si-avea „altariulu“ seu.

Nu erá acést'a o teribila decisiune a sortii, câ fiulu lui Filipu Egalité restornatu de pe tronul chiar din acestu locu fu aruncatu in esiliu? Din acestu locu, unde tatalu-seu la 6 novembrc 1793 in vesta alba, cióreci galbeni de pele, si in fracu verde aparù pe acelu „altariu“ „pour faire le saut de carpe en avant.“

Ci betranulu erá cu multu mai predomnitu de spaim'a presentelui, decátu ca sê-si aduca a minte de terórea trecutului. Elu deschise usi'a la un'a din acele trasuri smérde, dar o afla indesuita de princesse si copii. „Josu! dati-ve cu totii josu!“ striga elu condusu de egoismulu betranetiei si alu spaimiei si uitandu astfelu de delicateti'a unui tata de familia. Princessele se dederu numai decátu josu. Louis-Filipu se arunca iute in trasura, regin'a dupa elu, trei nepoti cuprinsese siediutele dinainte. Ceialati membri ai familiei se indesara cum potura in celelalte dóue cara; princess'a Clementina inse si ducess'a de Montpensier nu mai aveau locu, ele remasera pe josu; domni Thierry si Lasteyrie le dusera din inbuldiéla intr'unu asilu siguru. Frumós'a infantína — nascuta Munoz, precum vorbescu gurele rele — este o dama tinera-vesela. Ea incepù a aflá totu lucrulu de fórte „amusant“, si díse câtra cavalerulu seu Lasteyrie, câ intr'adeveru merita ostenél'a a mai schimbá acésta viétia noiósa de curte.

Iosifu Hodosiú.

(Finea va urmá.)

Lupt'a între animale.

(Fine.)

Dar si cele mai rapitórie animale inca au inimizii lor. Inimiculu neimpacatu alu crotelului elentienitoriu, e porculu numitu tapiru care prindiendu pe sierpe dupa capu, atát'a luscutura, pana lu-ametiesce, apoi lu-consuma totu, afara de capu. Inneumonulu se arunca ca fulgerulu a supr'a sierpelui ochilariatu, si cu istetíme grabnica sfasiandu-i grumazulu, lunimicesce. Vulturele sierpentinu, numitu secretariu falosu, carele e de 3½ urme inaltu in Afric'a, e armatu cu óse pe aripi, cu cari lovindu, ametiesce si pe celu mai veninosu sierpe, spargendu-i capulu cu clontiulu seu ascutitu. — Batleanulu gigante, de 6 talpi inaltu, e venatoriu prestante de sierpi. Elu pasiesce maiestosu cu clontiulu seu poternicu, sub care are o punga marisióra inainte, pe tiermurele Gangesului, si vai de nefericitii sierpi cari istau in cale. Candu mai multi batleni de acesti-a devinu in cërta pentru préda, si batu alarmu cu elentienirea lor, atunci vulturii astuti apuca cu graba préd'a lor, si ei remanu cu elentienitur'a. Inter duos litigantes, tertius gaudet.

In imperiulu animaleloru neincetatu se opunu armelor contra-arme; si astutíei contra-astutía. Mai fia-care animalu are óre-care scutu contr'a persecutiunei. Insectele cele mai nepotintióse se prefacu mórte, candu se simtiescu amerintiate. Aricii si clotianii spinosi, si-intoreu spinii contr'a inimicului. Melcii, scoicele, bróscele ciestóse, se retragu in gaócea lor. Pescii volanti scapa prin sboru. Molusc'a de tinta, negresce ap'a din naintea persecutoriului. Gimnotulu electricu da din sine loviture galvanice. Albinele, bombarii si bondarii au acele lor. Éra timidele iepure, are arma contra inimicului, sprintenele sale pecióre. Antilopii, capriórele, flamingo, etc., si-punu vigili, cari dandu semnu la apropiarea periclului, tóta turm'a prinde fug'a.

Unoru animale le servescu casele seu cuiburile cele maiestóse de scapare. Croitoriulu indicu — o pasere — resucesce din bumbacu atia, cu carea cósa dóue frundie din verfulu aloru dóue crengi mai extreme de copaci, facundu-si cuibu in forma de punga, unde óua si scóte puii sei fara téma de sierpi si de sderi. Paingenulu minetoriu din Franci'a si-sapa casuti'a intr'unu pariete costisiu de tiermure, astupa gaur'a cu tarapa seu usitia ce incheia bine, carea tarapa din afara e aspra, ca sê nu

se scia a fi sub ea locuintia, éra din.laintru e tóta casuli'a neteda avendu mai multe gaurele, in cari paingenele si-vîra pitiórele, ca sê póta tiené de usia atunci candu bate inimiculu.

Intru adeveru, acésta lupta din imperiulu animaleloru se pare tare enigmatica, ca si cum atotpoterniculu creatoriu, carele este peste tóta lupt'a si peste tóta faptur'a, ar avé intentiunea ca ce zidesce cu una mana, sê strice cu cealalta. Armele, cari se vedu a fi date unoru animale din amóre parintiésca pentru subsistinti'a loru, aparu una crudelitate pentru alte animale. Au nu gubernéza unulu si acel'a-si Ddieu, carele e amorea eterna? Au nu iubescé elu tóte creaturele sale intr'o forma? Séu sê credemu dóra casualitátií órbe, carea ar fi datu aceste arme si contr'a-arme? Carea este chei'a de deslegare a acestei enigme naturale?

Sê ne silimu a o affá!

Profetulu incoronatu Davidu, inainte de seculi multi, fara a se poté numerá intre naturalistii moderni, scrutandu cursulu naturale alu lucruriloru, a eschiamatu: „Cátu sunt de infricosiate lucrurile tale Dómne, tóte intru intiepletiune le-ai facutu.“ Elu constatéza lupt'a mortale, in opusetiunile naturei, a fi infricosiata, dar cunoscundu tient'a eternitátií si caracterulu ordinei divine a toturoru lucruriloru, se mira de intiepletiunea creatoriului.

Totu ce se intempla in lume, se intempla dupa óre-carea ordine si din óre-carea cauza, carea duce spre tient'a eterna. Nu este lupta, din carea sê nu resulte progresu. Lupt'a naturala in natura e acea substantia necesaria, carea perfectiunéza, este otielulu ce ascutiesce, e motorulu ce electriséza si aprinde foculu adormitu spre viétia nóua. Filosofi'a de demultu a recunoscutu, cumcâ si in lupt'a ideala: „contraria se posita magis elucescunt.“

Una tienta, tient'a eterna debue sê luamu in consideratiune atunci, candu scrutamu si caus'a luptei dintre animale. Universulu s'a formatu din caote, dar numai dupa lupte infricosiate. Si cine nu admira ceriulu azuru cu argintitele sale corpuri, si pamentulu, mam'a nóstra comuna, cu productele sale. Pamentulu nostru a fostu si este supusu unúi procesu de continua desvoltare si perfectiunare, care procesu numai prin luptele cele mai puternice póte sê tréca. In viéti'a omenimei preste totu, resultatulu toturoru lupteloru, resbóieloru, morburiloru si doreriloru preste cari a trecutú din seculi omenimea, este trépt'a culturei, pe carea stau asta-di popórele. Asiá triumféza la urma adeverulu peste minciuna, viéti'a peste mórte!

Câ-ci gradinariulu intiepletu, numai pentru ace'a taia crengile uscate ale pomului, ca sê sustiena viéti'a pomului!

Ori-care scrutatore nepreocupatu, carele vede firulu eternitátií tragundu-se prin tóte operele fisice, supuse stramutarei temporale; ori-care spiritu cugetatoriu, dupa gradulu inteligentiei ce o posiede, va poté lesne pricepe esenti'a acestei legi naturale: „Prin lupta la victoria, prin dorere la bucuria, prin mórte la viétia.“ Acésta lege generala deslégatóte enigmele armoniei maiestaticé a imperatfei lui Ddieu. Acésta lege este chei'a ce deschide usi'a misteriósei camere a luptei dintre animale.

„Prin lupta la victoria!“ Sê ilustramu cu esemplu. Vulturele de mare sbóra peste suprafaci'a apei, ce este plina de retie selbaticé. Abiá lu-observa aceste, indata si-dau in sboru coverlatu, prin care maniera, scapa de persecutarea vulturelui, carele nu e in stare a prinde din sboru. Vulturele dupa ostenéla desiérta se retrage.

Dar acù-si se ivesce altu inimicu, falconulu, carele numai din sboru venéza. Si ce facu retiele din naintea acestui inimicu? Se afunda in apa. Falconulu rusínatu in cutezarea sa se retrage.

Inse de alu treilea inimicu si mai periculosu, de vulturele de columbi, carele venéza si in sboru si pe apa, cum voru scapá sermane retie? Câ-ci si acest'a se ivesce! Inse éca minunea! Retiele nu multu se socotescu, ci prindu a aruncá torinti de stropi in susu, batandu ap'a cu aripele loru, si ostenindu ochii vulturelui prin acestu tusiu, e silitu domn'a-sa sê se retraga. „Viéti'a invinge peste mórte“, si retiele inóta in linisce mai departe.

Cooperatiunea poteriloru contrarie, cari ni se infaciosiéza ca lupta in viéti'a animaleloru, strebate ca conditiune fundamentala a miscarei si desvoltarei mai inalte, tóta creatiunea pamentésca. Ca sê se misce unu corpu, fiindu câ locu golu absolutu nu este, debue sê scóta pe altulu din locu; ca sê opereze atare potere, debue sê vina in atingere cu alta potere. Peste totu, din cooperatiunea a duoru factori, se nasce alu treilea factoru, precum electricitatea positiva si negativa nasce schinte'a.

Ca sê crésca plant'a, debue sê traga nutrimentu din jurulu ei, si asiá desface computetiunea a toturoru corpuriloru, din cari traesce, ca sê suga ce e bunu, si ce nu, nu. Viéti'a animaleloru inse este gradulu mai naltu alu desvoltarei planteloru. In corpulu animalului se perfectiuneza vegetalie. Deci cu nascerea animalului se

decretéza mórtea multoru corpuri cari compunu nutrimentulu acelui-a-si.

In lupt'a vietiei, macaru^s se termineze acést'a cu mórtea invinsului, esenti'a creatiunei lui Ddieu nu piere nici una data. Nici materi'a, nici poterea, nici spiritulu carele le inviéza, nu potu pierí. Form'a se distruge, se frange, substanti'a remane. Mórtea si renascerea se subconditiunéza si se rechiama cu necesitate. Corpulu omului d. e. si pana e viu, se renoiesce numai intr'unu anu de mai multe ori, ne luan du afara nici ósele nici creerii, numai spiritulu viu, poterea vivifacatória a materiei, remane totu acel'a-si, ca materiale incurse sê le constitue dupa ide'a vietiei sale. Mórtea e schimbulu pripitu alu materiei, ca sê se incorporeze dupa ide'a celui eternu, pe una trépta mai inalta de perfectiune. De ace'a si marele apostolu Paulu díce: „celu ce viéza lui Ddieu viéza, si celu ce móre lui Ddieu móre.“

G. Traila.

Doine si hore.

(Din giurulu Sesarmului, in Transilvani'a.)

XXIX.
Eu cu mandr'a ridu in siaga,
Ea cugeta câ mi-i draga;
Eu cu mandr'a siuguescu,
Ea gandesce c'o iubescu.

XXX.

Multu me miru si de-alu meu bine,
Unde-i dusu si nu mai vine;
Câ 'n crisma nu l'am beutu,
Nici in tîrgu nu l'am vendutu.

XXXI.

Atât'a-su de superatu,
Cum e ceriulu innoratu;
Atât'a-su de scârbitu,
Cum e ceriulu de cernitu.

XXXII.

Baditi'a de preste dealu,
Ar vení si n'are calu.
Pentr'unu omu care-i frumosu,
Vine badea si pe josu.

XXXIII.

De-ar fi dorulu vindiatoriu,
Face-m'asiu negutiatoriu,

N'asiu cercá pe ce l'asiu dá,
Numai câtu l'asiu lapedá.

XXXIV.

Mare-i dealulu Bistritiei,
Mai mare-i dorulu mandrei;
Dealulu Bistritiei l'oiu trece,
Dar dorulu nu-lu potu petrece.

XXXV.

Fruandia verde de pe grui,
Superatu ca mine nu-i;
Fruandia verde de pe ritu,
Doru-mi e si mi-i uritu.

XXXVI.

Baditia cu buze dulci,
Sér'a víi, sér'a te duci,
Si nimica nu-mi aduci,
Fara sinulu plinu de nuci,
Tu le-aduci, tu le mananci.

XXXVII.

In gradin'a cea cu pruni
Facu fotele rogatiuni
Sambet'a, dominec'a,
Sê se póta maritá.

XXXVIII.

Marita-te horholina,
Câ remani féta betrana,
Câ si draculu s'a 'nsuratu,
Si tu nu te-ai maritatu.

XXXIV.

Maritá-m'asiu si eu beata,
Câ de multu petrecu ca féta;
Maritá-m'asiu de-ar vení
Óre-cine a me petí —
Fia câtu de blastematu,
Numai sê se scia 'n satu,
Câ si eu m'am maritatu.

XL.

Maeranu crescutu in fênu
Cinstesce omulu betranu!
Maeranu crescutu in iérba,
Cinstesce omulu de tréba!

Culese de

Ionu Muresianu.

SALONUL.

Adunarea generala a Asociatiunii transilvane.

V.

Naseudu, 9 augustu sér'a. Momentulu celu mai remarcabilu alu acestei adunâri, actulu alegerii presiedintiloru Asociatiunii s'a terminatu in momentulu presinte. Candu scriu aceste sîre, tréscurile mai bubue inca, — si odâile laterale resuna de esclamatii entusiasmului, cu care noii alesi fura salutati.

Dar sê 'ncepu dinainte!

Erau două partide. Un'a doria sê realéga in scaunulu presidialu pe fostulu presiedinte, onorab. d. Ladislau Vasiliu Popu; éra cealalta partida, considerandu cá insu-si presiedintele de pan'acuma a adresatu adunârii rogarea, ca aceia carii aru dori sê-lu aléga, sê-si dea voturile pentru altii, ca astu-felu si altii sê se póta impartesi de acésta distinctiune natiunala, — considerandu dara, cá onorab. d. L. V. Popu nu mai doresce a primi acestu oficiu, si cá in casulu refusârii sale respectivulu alu doile alesu ar paré numai ca alesulu minoritâti, — si ca atare dóra n'ar dori a primi, — a candidatu pentru scaunulu presidialu pe parintele Cipariu, nemeritoriulu filologu alu nostru.

Mai erau inca si alte partide, dintre cari cea mai considerabila fu a parintelui mitropolitu Vancea; in se in o conferintia parintele secretariu mitropolitanu Victoru Mihali declarandu, cá parintele mitropolitu nu póte nici de cum sê accepte acestu oficiu, — respectivii retraseru candidatur'a numitului parinte mitropolitu.

Siedinti'a se deschise dupa miédia-di la 5 óre in o sala a gimnasiului.

Inainte de a trece la actulu alegerii, presiedintele anuciá, cá dlu Popffu, considerandu multímea agendelor de ispravitu si timpulu inaintatu, a renunciatu de a cetí discursulu seu; dnii Mihaltianu si Pletosu renuncia asemenea.

Apoi se incepù alegerea, si a nume mai antâiu pentru presiedinte si vice-presiedinte. Votarea fu secreta, scriindu două nume pe o harthia, care apoi se aduná in o urna.

Adunandu-se tóte voturile, adunarea prin aclamatiune alese de membri ai scrutiniului pe dnii dr. Ratiu, prof. Lazaru si Iosifu Vulcanu.

Retragându-se comisiunea in o odaia laterala, se anumerara voturile, si dupa finitulu acesteia, comisiunea revenindu in sal'a adunârii, referintele Vulcanu reportá urmatoriulu resultatu alu scrutinului:

Votanti au fostu 107.

Dintre acesti-a, pentru postulu de presiedinte pa-

rintele Cipariu a capetatu 42 de voturi; onorab. dnu Ladislau Vasiliu Popu 65. Asié dara celu din urma cu o majoritate de 23 voturi fu proclamatu presiedinte.

Adunarea salutá cu vivate entusiastice acestu resultatu, si tréscurile bubuiaru anuciandu orasiulu intregu momentulu de mare insemnatate.

Apoi se reportá despre resultatulu alegerii relativu la postulu de vice-presiedinte. Acest'a fu urmatoriulu:

Parintele Hanea a capetatu 20 de voturi, onor. d. Iacobu Bologa 85. Asié dara dlu Bologa fu proclamatu vice-presiedinte cu o majoritate de 65 de voturi.

Intrég'a adunare erupse in vivate entusiastice, si tréscurile resunaru de nou.

Atunce luandu cuventulu presiedintele realesu, multiamí adunârii pentru acésta distinctiune, se rogá a i se acordá unu tîmpu de cugetare pana diminéti'a, pentru ca sê póta respunde déca póte sê accepte acésta onóre séu ba?

Dlu Axenti Severu, cerendu cuventu, rogá pe presiedinte a se declará numai decátu, cá-ci diminéti'a departandu-se multi membrii, acóia n'aru poté participá la alegere.

La aceste presiedintele petrunsu pana 'n adanculu animei, si emotiunatu profundu, printr'unu discursu confidentialu multiamí de nou adunârii pentru acésta distinctiune, insíra cauzele cari lu-facura siovai-toriu intru primirea acestei onori, dar vedindu acésta incredere — nu o mai póte refusá, o primesce.

Adunarea tóta lu-salutá cu vivate frenetice, si tréscurile buhuira de nou.

Fiindu deja optu óre sér'a, alegerea oficialiloru si a comitetulu Asociatiunii se amêná pe siedinti'a de mane.

VI.

Naseudu, 10 augustu diminéti'a. Incantatu de simtiemintele bucuriei scriu aceste sîre, chiar acuma sosfi din balulu datu de inteliginti'a romana d'aice in folosulu fondulu Asociatiunii transilvane.

Dar de unde sê ieu cuvinte, ca sê vi potu zugraví cu fidelitate acésta petrecere intru adeveru natiunala? Simtiu, cá totu ce voju insemná aice, voru produce numai o defectuó-a oglinda a celoru petrecute in nóptea trecuta.

Voju spune dara numai pe scurtu, cá balulu s'a inceputu a séra la 9 óre si durá pana asta-di diminéti'a la 5 óre. Nici odata asié frumosu publicu romanescu adunatu la olalta n'am vediutu, — si Somesia-

n'a dantiata de vr'o 100 de parchi facu a supra mea cea mai viua impresiune.

Multu a contribuitu la completarea bucuriei generale si acea impregiurare, câ in primul quadrillu a luatu parte atâtu presiedintele realesu, câtu si onorabil'a-i socia, acêsta dêmna matróna romana.

Band'a compusa din vechi'a banda militaria a granicieriloru, in costumulu seu originalu tieranescu, dede acestui tablou unu aspectu campestru, si multiamî pe toti cu melodiele sale.

Bucurosu asi insemná aice numele regineloru balului, inse eu necunoscându nici o domnişóra, nu potu sê satisfacu acêsta dorintia a dvóstre. Cu tóte aceste voi insemná, câ o grupa de tineri de langa mine, conversandu despre graciele balului, pronunciau dóue nume, domnişórele Aureli'a si Elen'a Popu. De siguru, câ ei voru fi adusu o judecata drépta.

„Roman'a arangiata cu multa desteritate, fû dantiata frumosu, — ér „cotillonulu“ cu decoratiunile sale a incantatu pe toti. E de insemnatu, câ nicairi n'am vediutu atâtia ómeni decorati, ca si in tienutulu acesta, unde — precum sciti — toti ómenii au fostu soldati.

In odai'a laterale la mesele ascernute ocupá locu unu publicu numerosu, petrecându timpulu in conversatiune. Pe la 11 óre, fratii din Marmati'a, (acesti toastatori infocati,) incepura a toastá, si aceste toasturi se continuara apoi pana deminét'i'a.

Sub decursulu pauzei unu tieranu romanu din Siomcut'a, Vasilie Cosmutia, a facutu efectu mare cu improvisatiunile sale in versuri.

VII.

Nascudu, 10 augustu la miédia-di. Asta-di se tienu ultim'a siedintia, continuandu-se alegerile incepte eri.

Oficialii se alesera astu-felu: secretariu primariu Georgiu Baritiu, secretariu secundariu G. V. Rusu, cassieriu Stejaru, controloru Popescu, bibliotecariu Maximu.

Comitetulu se compuse asié: Macelariu, Dunca, br. Ursu, Manu, Rusu, Boiu, Hanea, Rosca, V. Romanu, Nemesiu, G. Baritiu, Tulbasiu. Suplenti: Cretiu, Ardeleanu, Racuciu, Ioanu Popu, Ioanu Popescu.

Terminandu-se aceste alegeri, la propunerea dlui Bohatielu, se decise a se votá dlui fostu v.-presiedinte multiamita in protocolu, si a i-se comunicá acést'a pr in unu estrasu.

Terminulu viitóriei adunâri generale se puse pe 7 augustu la Fagarasin.

Iosifu Vulcanu aduse la cunoscinti'a adunârii, câ dinsulu dimpreuna cu mai multi amici ai sei arangiandu luni sér'a o conferintia literaria in folosulu academie romane de drepturi si a teatrului natiunalu ro-

manu, venitululu curatu alu acestei conferintie fû 99 fl., care impartîndu-se in dóue parti, depuse pe mész'a adunârii pentru academiá 49 fl. 50 cr.

Dupa aceste presiedintele incheiá adunarea prin o cuventare frumósa. La ultimele cuvinte tréscurile incepura a bubui, si music'a intoná unu mersu, si la sunetulu acestui-a intregulu publicu petrecu pe presiedinte la locuint'a sa.

Dupa miédia-di o mare parte a publiculu va face o excursiune la scaldele de la San-Georgiu. Despre acêsta speru, câ va reportá insu-si redactorulu acestei foi.

—u.

CE E NOU?

** (Pre insul'a Liss'a) totu se mai ivescu cutremuri de pamentu. Conformu unui telegramu alu guvernatoriului de acolo tramisu institutulu geograficu din Vien'a, in 6 l. c. s'au sentitu in decursu de 4 óre trei cutremuri mari de pamentu, dintre cari dóue au fostu urmate de unu tunetu mare.

** (Norocu raru.) Se vorbesce, câ redactorulu diuariulu „Pressburger Zeitung“ a ereditu de la unu consangénu alu seu din Chicago una suma de 14,000 dolari. Câtu de bine ar fi, candu si redactoriloru romani li-ar suride asemenea norocu!

** (Din Brasiovu se scrie.) câ in 11 l. c. fulgerulu a lovitu pre unu locuitoriu din Zernesci, a caruia femeia, audîndu acêsta scire tragica, a caditu indata morta.

** (Este verosimilu,) câ resbelulu francesu-prusescu s'a latitu acum'a si preste tienutulu dintre Pest'a si Aradu, in urm'a caruia s'a sistatu veri-ce comunicatiune cu Aradulu, incâtu nu ni vine neci una scire despre reprezentarile si activitatea celebrulu nostru artistu Millo.

** (Patriotismu de parada.) Cetimu in „Federatiunea“, câ oficierii honvediloru magiari quiteza cu radicat'a, mai alesu de candu situatiunea politica deveni atâtu de incurcata. Motivele pentru cari quiteza sunt, câ ei au primitu servitiu la honvedi numai pentru a represintá glori'a si numele honvediloru din 1849, dar, daca va veni treb'a la adeca, dîcu, câ nu se voru bate. Fórte intieptiesce!

** (Totu in „Federatiunea“ cetimu urmatóriele :) Se scrie diuar. „Osten“ din Bucuresci: Tóte simpatiele poporatiunei sunt pentru Franci'a, si acést'a se valideza aici in mesura atâtu de mare, incâtu principe Carolu, daca ar voi sê se opuna acestei manifestatiuni, ar gatá nu mai decâtu cu domnirea sa. Romani'a e gat'a a cooperá cu veri-care potere, carea se postéza pre partea Franciei, cu Austri'a si eventualu chiaru si cu Turci'a. Poterea armata, despre carea dispune Romani'a, face celu putienu 45,000 militari in-

fanteristi, 20,000 granicieri, 16,000 dorobanti, 3 regimente de cavaleria si 2 de artileria. Afara de acést'a stau spre despusetiune 50,000 pusce bune, cari se implu pre din deretru.

Literatura si arte.

* * (List'a de prenumeratiune) la urmatóriele opuri ale dsiórei *Constanti'a Dunca*, dintre cari unele au aparut si altele se afla sub tipariu: „*Martir'a Inimci*“, drama jucata la Bucuresti cu succesu stralucitu: 1 fl.; „*Educatiune si Instructiune*“ séu „*Cartea femeieloru romane*“: 1 fl.; „*Motivulu de despartienia*“ séu „*Deputatulu mutu*“, comedia: 80 cr.; „*Visitorulu scolaru*“ 80 cr. — A se adresá pentru cumperare séu prenumeratiune la Dsiór'a *Constanti'a Dunca*, in Bucuresti.

* * (Una descoperire pretiósá.) In 7 maiu a. c. s'a aflatu in bibliotec'a besericeí Petro-Paulina din Liegnitz unu esemplariu manuscrisu din Liviu, care ar contiené si decad'a a patr'a, aprópe completa. — Manuscrisulu n'a fostu insemnatu in catalogulu biblioteciei. Acést'a descoperire a facutu-o profesorulu gimnasialu Dr. Kraffert, cu ajutoriulu bibliotecariului. Acést'a descoperire va fi de mare pretiu pentru scintia. Vechiulu si celebrulu istoricu Liviu are sé joce inca una rola insemnata in lumea culta din diumetatea a dóu'a a seclului XIX.

Din strainetate.

⊙ (Activitatea vulcanica pre insul'a Santorin.) Una scrisóre, tramisa capitanului c. r. de navigatiune, Hugo Pogatschnigg, si impartesíta de acést'a institutulu imperialu de geologia, comunica scirea interesanta, cá activitatea vulcanica de pre insul'a Santorinu, carea pareá a se terminá degiá cu finea anului 1869, a fostu inca in deplina putere pana la 8 iuliu a. c. si cá crescerea pamentului din apropierea capului osticéu alu insulei Georgiu I. s'a totu continuatu. Noulu pamentu a fostu ajunsu degiá una innaltíme de 326 urme preste nivoulu márii. In 22 iuniu, la 7 óre deminét'a a avutu locu una esplosiune fórte mare, ca si carea nu s'a mai observatu pana acuma; pietrele aruncate au cadíutu in departare mare. Langa ruinele de mai innainte, descoperite in Terafi'a, s'au descoperitu, in tempulu din urma, altele in apropierea satului Aerostiri, pre insul'a Santorinu cari, ca si cele din Terafi'a, jacu in una aduncime de 25 metri sub una crusta de aspa (unu soiu de pamentu). S'a descoperitu una casa cu una gradinutia si cu muri colorati, a caroru colóre se vede inca bine, s'au mai descoperitu inca si unu firestreu (firediu) gatitu din metalu, unu inelu de auru, mai multe óle, lucrute frumosu si decorate, asié incátu nu stau in doretrulu celoru grecesci.

Felurite.

⊙ (Una avere estra-ordinaria.) Voiu sé enarezu cetitórielor si cetitoriloru „Familiei“ una istorióra mica si simpla din capital'a Franciei, carea are pre langa altele si meritulu de a fi adoverata si nóua, si carea caracteriséza in modu escelinte societatea parisiana de asta-di.

Salónele unui otelu pomposu din boulevardulu Haussmann sunt deschise. Ele se afla in etagiulu III. si sunt proprietatea unui fostu fabricantu de ciocolada, Lemoine, care s'a retrasu la odihna cu una renta de dóue sute de mii franci si cu una fetitia frumosica de vre-o 19 ani, carea singura formá tóta famili'a lui. Dlu Lamoine, séu mai bine dísu dsiór'a Claudin'a, dá primul balu in salónele cele nóue si ornate conformu lucsului modernu, si una societate pistritia si cam amestecata, in toaleta de serbatória, se urca pre treptele ornate cu flori spre etagiulu alu treilea. Pre langa nóuele cunoscintie, cari sunt tare rare si cam dubie, sunt vechii amici ai familiei si ai firmei, cari vinu, bine infracati si bine-manusiati, a-si face onorurile. Portirulu de la salonu incepe a anunciá pre dlu de —, pre marchisulu de —, pre fabricantulu de —, pre monseniorulu si madam'a de — etc. In fine intra in anticamera duoi domni, si-desbraca pardesiele, depunu palarietile si apoi celu mai betranu, care se pareá a fi mai cunoscutu cu loculu, spuse lacheului numele tinerului si elegantului seu sociu.

„Monsieur le docteur Morel! et monsieur Lambert de Romorantin!“ striga portirulu cu una vóce de stentoru si deschidíendu usi'a in dóue parti, ambii acei domni intra in salonulu principalu, care erá aprópe plinu.

Domnulu celu mai betranu, doctorulu Morel, are una facia plina si nescé trasure joviale si abié si-póte oprime risulu, de óra-ce tinerulu seu sociu nu este nice decátu „Dnu de Romorantin“, ci simplu numai Lambert, nascutu in cetatea Romorantin langa Blois. In salonu inse a produsu acestu nume frumosu unu efectu de minune escelentu, cá-ci toti cei de facia ascepta intrarea Dlui de Romorantin cu curiositate, ér domnulu casei alerga degiá spre a salutá si bineventá pre doctorulu seu bine cunoscutu.

Dlu Lambert se recomenda ca óspe nou, este apoi bineventatu in modulu celu mai amicabilu, de óra-ce „les amis des amis sont des amis!“ si, de óra-ce tinerulu se scie presentá fórte bine, si pre langa acé'a mai are si nescé maniere fine si una limba alesa, este indata presentatu si recomendatu si dsiórei Claudin'a. Aici inca afla una primire totu asié de amicabile, dupa una conversatiune scurta inse, jun'a parechia trebui sé se desparta, Dsiór'a pentru a salutá pre nouii óspeti, ér Lambert spre a spune betranului seu amicu, cá

in viéti'a sa n'a vediutu féta mai frumósa si mai placuta, ca Dsiór'a Claudin'a.

Tinerulu Lambert sosise inainte cu vre-o câte-va díle din Romorantin la Parisu. Tata-seu s'a nisuitu a-i dá una crescere buna; morindu inse, eredele aflà, câ betranulu seu tata a fostu mai avutu in iubire, decâtu in bani si câ, afara de binecaventarea sa si afara de acea ce a fostu facutu mai inainte pentru elu, n'a avutu nimicu ce-i lasà de mostenire. Dar totu-si i mai lasà inca ce-va si adeca: una multíme de epistole, pre cari repausatulu le-a primitu de la amiculu seu din tineretie, doctorulu Morelu din Parisu. Aceste epistole le luà tinerulu si se duse cu ele directu la Parisu la adresatulu. Tinerulu fù fórte bine primitu, de óra-ce doctorulu Morelu si cu betranulu Lambert n'au fostu numai amici din tineretie, ci amici pana la ultimulu momentu.

„Ce potu face pentru Dta?“ — intreba doctorulu Morelu de tineru.

„Totu ce vei voi si vei poté, câ-ci acum sum singuru ca cucu, si n'am avutu nice timpu pentru a me cugetà despre celu mai de aprópe viitoriu“, response junelé.

„Bine, asié dara te voiu introduce mai antâiu in cercurile nóstre mai de frunte, si de óra-ce pentru asta séra am una invitare la una soarela, te voiu luá indata cu mine.“

Asié a si remasu tréb'a, si astu-feliu dlu Lambert fù introdulu in salónele otelului din boulevardulu Haussmann si presentatu Dlui Lemoine si Dsiórei Claudin'a.

Junele jocà de mai multe ori cu frumós'a dómna a casei si se portà cu atât'a desteritate, conversá asié de incantatoriu si de seducatoru, încâtu Dsiór'a Claudin'a erá la finea balului tocmai asié de incantata de Lambert, precum a fostu elu la inceputu de frumseti'a ei cea juna si bogata.

In diu'a urmatória se duse Lambert la amiculu seu parintescu, la doctorulu Morelu, inca inainte de ór'a dejunului.

„Acum poti dovedi daca in adeveru ai fostu unu amicu alu tatalui meu si daca in adeveru voiesci sê ajuti fiului seu!“ díse junele catra doctoru.

Doctorulu surise. „Esprima-te mai chiaru si apoi voiu vedé, ce este de facutu“, i response.

„Eu iubescu jun'a damicela, in ale carei salóne m'ai introdusu Dta ieri si credu, câ si eu am facutu impresiune a supr'a ei. Prin posesiunea ei asiu deveni celu mai fericitu dintre moritori.“

„Credu!“ response doctorulu ridiendu. „Dlu Lemoine e acum unu milionariu, — de-si mai inainte a fostu numai unu fabricantu onestu de ciocolada, si Dsiór'a Claudin'a este uniculu seu crede. Ai Dta ce-va contra-avere?“

„Am“ — response tinerulu — „cea mai buna vointia de a-i ferici fet'a.“

„Acest'a n'ajunge. Mfi de ómeni tineri se voru oferí totu astu-feliu. Care-i averea Dtale?“

„Dorere, dar n'am! response junele, scotiendu unu oftatu din fundulu peptului. „Tata-meu mi-a lasatu atâtu, câtu nimicu. Dar ce dícu? mi-a lasatu amicitia Dtale!“

Aceste vorbe fure exprimate cu unu tonu deschisu si cordialu si insocite de una privire rogatória.

Doctorulu strinse man'a junelui in tacere, dar ca si candu ar fi voitu sê díca, câ intr'adeveru nu s'a insielatu in acésta amicitia, — apoi incepù a pasi in susu si in josu prin chilia, intonandu candu si candu câte unu „hm“ si murmaindu nesce cuvinte neinteligibile. — Ochii tinerului lu-insociau cu una atentiune incordata.

In fine aparù pre facia lui Morelu unu surisu, care pentru Lambert erá una radia auria a unei frumóse díle de primavera, si dupa unu momentu, dupa-ce trasurile fechiei lui Morelu si-luara éra-si jovialitatea loru regulata — se opri de-odata inaintea junelui, lucontemplà lungu si petrundietoriu si apoi díse iute:

„Lasare-ai sê ti-se taia nasulu pentru 500,000 franci?“ Lambert se infiorà si díse: „Pentru lumea intréga, nu!“

„Bine! acést'a numai am voitu sê sciu, si nu fara cauza ti-am pusu acésta intrebare. Dute acum in pace a casa si mane pre timpulu dejunului vina ér la mine, candu, poté, ti-voiu poté impartesí nescari sciri imbucuratorie.“

In ace'a-si dí dupa média-di se opri cabriolet'a doctorului Morelu inaintea hotelului d'in boulevardulu Haussmann si, putiene minute dupa aceea, Morelu salutà pre Dlu Lemoine.

„Ti-va pare cam ciudatu, dar trebie sê scí, câ asta-di vinu la Dta, ca petítoriu“, díse Morelu, intrebându totu-una-data si despre aflarea familiei. „Fet'a Dtale a facutu una asié mare impresiune a supr'a inimei tinerului meu amicu Lambert, încâtu nu poté traí mai multu fara ea.“

Faci'a Dlui Lemoine incepù a straluci. Si care parinte nu s'ar fi sentítu lingusítu prin una asemenea oferire. Totu-si inse, ca omu precautu, si-infrenà bucuri'a si replicà:

„Tinerulu Dtale amicu mi-a placutu de minune, si-ti potu spune cu sigurantia, câ asemenea placere si impresiune s'a aretatu si la fet'a mea.“

„Cu atâtu mai bine! Potu asié dara sperá la consentiementulu Dtale si a Dsiórei Claudin'a?“

„In totu casulu nu asiu fi neaplecatu a acceptá pre Dlu Lambert de ginere“, díse Dlu Lemoine, „dar totu-si asiu voi mai antâiu sê fiu instruitu despre — pusetiunea s'a sociale.“

„Elu se trage dintr'o familia fôrte buna; tatalu-seu mi-a fostu amiculu celu mai intimu, mai iubitu si mai sinceru. Insu-si Lambert este unu june bine instruitu si cu nesce calitâti si manfere fôrte bune.“

Dlu Lemoine consenti cu spusele doctorelui si dupa una pauza scurta dîse:

„Fôrte bine, amice! dar ce avere are?“

Doctorulu miscà din umeri si replicà cu tonulu celu mai indiferentu din lume:

„Bani gat'a de avutu n'are, dar are una avere, pentru carea, încâtu sciu eu, ma ti-potu chiaru si garantà, — in daru i s'a oferitu 500,000 franci.“

Dlu Lemoine facu una facia fôrte vesela si multu promitetoria si dîse: „Acést'a este una frumosa avere! — dar este elu intr'adeveru de Romorantin?“

„Intr'adeveru din Romorantin“, replicà doctorulu cu ôre-care solemnitate si facundu unu complimentu mare si plinu de demnitate.

„Atunci nu mai am nimicu de observatu, me ducu numai sê vedu ce va dîce si fet'a la tôte aceste-a.“

„Putiene momente mai tardîu se aretà Dsiór'a Claudin'a intr'o toaleta eleganta. Ea intielese, despre ce este vorb'a, si se aruncà, rosîndu, in braciile tatalu-seu, aretandu-si deplin'a supunere la vointi'a parintésca si totu-odata stringundu man'a doctorelui in semnu de consentire si multumire.

Tréb'a a fostu gat'a si pana aci tôte erau bune. In diu'a urmatória veni Dlu Morelu dimpreuna cu Lambert in salónele lui Lemoine si, procurandu in grab'a mare nesce asistenti, serbara incredintiarea tinerei parchie.

Abié la subscrierea contractului aflà Dlu Lemoine adeveratulu intielesulu alu cuventului „de.“ Dar ce facuse nu mai potea stricà; se consolà inse cu cugetulu despre averea de 500,000 fr. a ginerelui seu.

Dupa nunta si ospetiu i se dede si in privinti'a acést'a deslucirea trebuintiosa, dar acést'a i-a fostu asié de neasceptata, încâtu, daca Dlu Lemoine ar fi fostu ce-va mai sangiosu, ar fi potutu avé cele mai triste urmari.

Sperâmu,câ Dlu Arturu Lambert „de“ si din Romorantin posedé inca si altu ce-va mai nobilu si mai bunu, decâtu unu nasu de unu pretiu asié de extraordinariu, adeca una anima buna si una vointia firma d'a fericit jun'a si iubit'a sa socia, precum si pre bunulu seu socru pentru tóta viétia. De altu-minterea sê-i fia de bine.

* * (Curiositatea unei copile.) Una societate alesa de barbati si dame, tineri si betrani, facti, intr'o di de serbatória, una excursiune de placere in codrulu verde, in natur'a libera. Dupa finirea dejunului, facutu sub umbr'a cea desà a unui fagu frundierosu, plecara duoi

câte duoi pre sub pólele unui délu in susu si in diosu. Una parchie dintr'insii inse avu nenorocirea de a fi insociti si de una copila joviale si frumosca, cam de siepte pana in optu ani, carea, pre langa tóta distragearea, ce numit'a parchie umblá a i-o procurá, totu-si si-notà, firesce, punctulu celu mai interesantu din conversarea si petrecerea sociloru ei si, intorcandu-se in cerculu societâti celei mari, intrebà pre mama-sa, cu tóta naivitatea si inocinti'a etâti'sale câ, „are ôre lelitia-sa albine in gur'a?“ — Mama-sa surprinsa i replicà, câ nu, si totu-odata cercetà dupa motivulu acestei intrebare curiose. Copil'a inse i spuse fara nice una reserva, câ a fostu la preamlare cu lelitia Mariti'a si cu locotenentele, pre care, din caus'a câ i uitase numele, lu-aretà cu degetulu, — câ locotenentele, luandu pre lelitia Mariti'a de braci, a dîsu, câ vré sê suga miere din buzele ei si câ lelitia-sa, intindiendu-i gur'a dîse: „éta-le, suge numai iute!“ — La acésta descoperire a copilei, lelitia-sa rosî, ér locotenentele si-muscà buzele, cari erau inca mangite cu miere.

Deslegarea gâcituri de siacu din nr. 29.

Copilitia esti departe
Nici odata numi scrii carte;
Nu sciu déca mai traiesci,
Nu sciu déca me iubesci.
Suffetulu e tristu in mine,
N'am eu dîle dulci senine,
De dorere vestediescu,
Si de doru-ti me topescu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si dómnişioarele: Luisa Murgu n. Balcu, Virgini'a Baritiu, Victori'a Bardosi, Ersili'a Magdu, Mari'a Calinescu, Minodor'a Baiasiu; si de la domni: I. Petriceicu, Nestoru Damsia, Ioachim Munteanu, Const. Ungureanu, Ilie Sporea, Alesandru Frumosu, Ales. Valutianu.

Post'a Redactiunii.

Amicului S. B. in S. Ce face gusi'a; sê audimu de bine.
Fratelui I. O. in Dev'a. In urm'a celoru tramise asceptu respunsu-a.

Suplementu: „Cavalerii noptii“ tomulu I, col'a VI.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piati'a Pesciloru, Nr. 9.